

Høytlesing – språk og leseaktiviteter

Her i Emmaus er alle barna med i planlagte språk og leseaktiviteter. Her deler vi inn barna i ulike lesegrupper. På denne måten får barn med ulik bakgrunn, leseerfaring og språkmestring en felles leseopplevelse. Skandinavisk forskning viser at høytlesning og samtaler rundt bøker har stor verdi for språklæringen til barna.

De voksne velger ut nyere barnelitteratur til gruppene. Sammen med barna gleder vi oss til å lese. Leseopplevelsen begynner med at vi skaper forventning ved å se på framsiden og lese baksideteksten. Å møte boka allerede på omslaget kan være med på å vekke barnas interesse, og de får mulighet til å danne seg noen inntrykk før lesingen begynner. Hva tror dere denne boka handler om? Hvorfor tror dere det? Har dere vært med på noe sånt? Husker dere den gangen vi?

Alle lesere har med seg erfaringer og kunnskaper når de møter en tekst, og disse er viktige for leseforståelsen. Vi skal la barna få bruke sine erfaringer og kunnskaper. Vi blar fra side til side og leser bildene, Dette for å skape forventninger og førforståelse. Vi kan også skape forventning ved å vise fram konkrete i forkant av leseaktiviteten. Vi kan for eksempel kan vi ta med en katt og en hund når vi skal lese «Bo flyttar ut» av Trude Tjensvold. Eller en hest og ei lita dokke når vi skal lese «Luna på rideskole» av Camilla Kuhn.

Underveis i lesningen kan vi invitere barna til samtale ved å bruke lesestopp. Den som leser sammen med barna, kan forberede lesestopp ved å finne fram til steder i boka som passer bra til utforskning og samtale, og forberede spørsmål til barna. Alle lesere, barn som voksne, har sin egen forståelse av ei bok. Barn kan med sine erfaringer ha andre forståelser av tekster enn oss voksne.

Ved gjenlesing av samme bok kan vi snakke om hva boka handler om. Barna kan være med å gjenfortelle. Hvem av dere har lest denne boka før? Hvem er det boka handler om? Husker dere hva som skjedde? Det å lese bøker om igjen og om igjen er et poeng i seg selv. Gjentakelse gir barna anledning til virkelig å bli kjent med en bok. Gjentakelse øker barnas følelse av å mestre boka: Jeg vet hva som kommer til å skje! Jeg husker denne boka!

Gjentakelse gir barna også en mulighet til å fokusere på ulike sider ved boka: innhold, illustrasjoner, karakterer, handling, språk. På denne måten lar vi barna bli kjent med mønstre i teksten, og vi lar dem utvikle sin tekstkompetanse.

I forberedelsen av høytlesingen må vi også bestemme oss for hva vi vil gjøre med vanskelige ord. Skal barna skal ha størst mulig språkstimulerende utbytte av høytlesingen, er det viktig at vi forklarer nye ord eksplisitt. Noen ganger er ordforklaringer helt nødvendige for barnas forståelse. Når vi leser «Bestefar øya» av Benji Davis må vi forklare hva ord som «Tukan», «skipet krenget» og hva «sval bris» betyr. Når barna selv spør hva ord betyr, bør vi ikke bruke nye ukjente ord i forklaringene. Barn som har lest teksten tidligere kan også være med å forklare ord, på denne måten inviterer vi dem med videre inn i teksten.

«Kom skal vi leke en bok» når barn har den samme lesereferanse er det lettere å lage lekegrupper. Her kan barna bli inspirerte til å leke gjemmeleken etter at vi har lest «Julia gjemmer seg» av Eva Erikson og Lisa Moroni.

Etter å ha lest «Vi fant en hatt» av Jon Klassen kan vi undre oss sammen med barna: Hva skal vi gjøre når begge vil ha den samme leken? Vi kan også se på de fantastiske illustrasjonene og følge øynene til skilpaddene.

Kreative aktiviteter med utgangspunkt i boka lar seg også gjøre. Etter å ha lest boka «Plommeproblem» av Randi Folkestad kan vi for eksempel lage ulike kostymer eller lage tegneserie om en veps eller rett og slett lage plommesyltetøy.

Når vi samtaler om illustrasjonene sammen med barna får vi frem barnas fortellerstemme. Her er det barnas tolkninger som vill stå i sentrum.

Illustrasjonene i «Bo flytter ut» kan gi oss rike og spennende fortellinger ut fra de flotte illustrasjonene.

